

**การพัฒนาศักยภาพท้องถิ่นในการแปรรูปผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่ากล้วยสองน้ำ
ตำบลบางโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**
**Development of local potential in processing product and adding
value of Song Nam Banana, Bang Pho Sub-District, Mueang District,
Surat Thani Province**

นนทนันท์ ทองมาก, ชุศักดิ์ รุขะจี, ญาณภัทร หนูดุก, ชลลดา แซ่ด่าน, พัฒธุ์ผิย์ นาคแดง¹
Nonthanan thongmak, Chusak Rukhaji, Yanapat Nuduk, Chonlada Saedan,
Panvatee Nakdang

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพท้องถิ่นในการแปรรูปผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่ากล้วยสองน้ำ ตำบลบางโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากชาวบ้านตำบลบางโพธิ์ส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนมะพร้าว สวนปาล์มน้ำมัน เลี้ยงกุ้งขาววามาไมค์ ประมงพื้นบ้าน ประมงชายฝั่ง และรับจ้างทั่วไป ตำบลบางโพธิ์มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มากมาย ตัวอย่างเช่น กล้วยสองน้ำ แต่เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาด Covid-19 ทำให้ไม่สามารถส่งออกผลผลิตได้ ราคาผลผลิตจึงตกต่ำ ดังนั้นทางวิศวกกรสังคมจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าให้กับชาวบ้านในชุมชน โดยได้มีแนวคิดที่จะพัฒนากล้วยสองน้ำที่มีอยู่ในชุมชนผ่านการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งการเพิ่มมูลค่าที่ทางวิศวกกรสังคมได้คิดไว้ คือ การเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าโดยการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างสัมมาชีพการทำกล้วยฉาบปรุงรสและส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์นี้เป็นสินค้าส่งออกของชุมชนต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพท้องถิ่น; การแปรรูปผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่า; กล้วยสองน้ำ

Abstract

This article aims to develop local potential in processing, production and value addition of Song Nam bananas, Bang Pho Sub-district, Mueang District, Surat

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี; Suratthani Rajabhat University

Corresponding Author, E-mail: Chusakruk haji@gmail.com

Thani Province. Due to most of the villagers in Bang Pho sub-district have a career in coconut plantation, oil palm plantation, Raising White Shrimp Vana Mike, Indigenous fisheries, coastal fisheries and general contractors. Bang Pho Subdistrict has abundant natural resources. For example, Banana Song Nam, but due to the Covid-19 epidemic situation, it can't export produce So the price of production is therefore low. Therefore, social engineers recognize look at the importance of privatization and add value to the villagers in the community. The idea of social engineers recognize was to develop Song Nam bananas that existed in the community through a workshop which the added value that social engineers have in mind is to add value to the product by having a logo in the product and promoting this product to be an export of the community in the future.

Keywords: Development of local potential; processing product and adding value; Song Nam Banana,

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน ซึ่งการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทาง สังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ อันจะก่อให้เกิดเป็น พลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้วย การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุขเศรษฐกิจพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐาน ทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้าง

การเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความสุขของคนไทยทุกคน และการยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ถือเป็นยุทธศาสตร์การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมุ่งเน้นให้คนภายในชุมชนเกิดการพัฒนาอาชีพขึ้นจากสิ่งที่มีอยู่เป็นทุนเดิม เป็นภูมิปัญญาที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดการเรียนรู้ไปสู่การสร้างอาชีพที่พึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง (ที่มา : ยุทธศาสตร์ชาติ. 2561)

ตำบลบางโพธิ์ อำเภอมืองสุราษฎร์ธานี เป็นตำบลหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่เป็นพื้นที่ที่เอื้อต่อการพัฒนา จากการลงพื้นที่สำรวจของวิศวกรสังคมตำบลบางโพธิ์พบว่าพื้นที่ในตำบลบางโพธิ์มีลักษณะภูมิประเทศ และทรัพยากรพื้นที่ดินที่เพียงพอ และประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ตำบลบางโพธิ์ มีเขตการปกครองรวม 5 หมู่บ้านคือ ม.1 บ้านบางขาม ม.2 บ้านท่าอิฐ ม.3 บ้านคลองขวาง ม.4 บ้านท้องทราย ม.4 บ้านท่าพลูเถื่อน ชาวบ้านตำบลบางโพธิ์มีทั้งคนพื้นเพดั้งเดิม และคนที่อพยพถิ่นฐานมาจากที่อื่นได้แก่ ชาวพุนพินใต้ ชาวท่าฉาง ชาวลิเล็ด ชาวบางใหญ่ และบางส่วนอพยพเข้ามาจากต่างจังหวัด เช่น ราชบุรี และนครปฐม ชาวบ้านตำบลบางโพธิ์ส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนมะพร้าว สวนปาล์มน้ำมัน เลี้ยงกุ้งขาวนาไมค์ ประมงพื้นบ้าน ประมงชายฝั่ง และรับจ้างทั่วไป ตำบลบางโพธิ์มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มากมาย ตัวอย่างหนึ่ง คือ กล้วยสองน้ำ แต่เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาด Covid-19 ทำให้ไม่สามารถส่งออกผลผลิตได้ ราคาผลผลิตจึงตกต่ำ

ดังนั้น บทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเพื่อการพัฒนาศักยภาพท้องถิ่นในการแปรรูปผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่ากล้วยสองน้ำ ตำบลบางโพธิ์ อำเภอมืองสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้ คณะผู้ร่วมโครงการมีความหวังว่า บทความนี้อาจเป็นหนึ่งช่องทางที่สามารถจุดประกายการพัฒนาและยกระดับผลผลิตผลิตภัณฑ์กล้วยสองเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไปอนาคต

เนื้อเรื่อง

1. บริบทชุมชน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบลบางโพธิ์

พื้นที่ตำบลบางโพธิ์ในปัจจุบัน แรกเริ่มแต่เดิมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของตำบลที่ชื่อว่า “ตำบลป่าเหล้า” โดยมีที่มาที่สืบค้นได้ว่าเป็นการตั้งชื่อตามความเชื่อถือของคนสมัยโบราณโดยตั้ง

ชื่อตาม “พ่อตาเจ้าที่” หรือที่เรียกว่า “เจ้าที่เจ้าทาง” นั่นเอง เพราะเชื่อว่าที่บริเวณนี้มีเจ้าที่ คือ พ่อตาเหล่า แม่ยายสร้อย เป็นผู้ดูแล จึงใช้ตั้งเป็นชื่อของตำบลและแจ้งต่อทางราชการ และไม่มีข้อมูลยืนยันว่าพื้นที่ในบางมีกี่ตำบล ตำบลอะไรบ้าง สภาพภูมิประเทศในสมัยนั้น พื้นที่ในบางและตำบลป่าเหล้ามีลักษณะเป็นป่าดิบชื้น มีต้นไม้ขนาดใหญ่แต่เป็นไม้ประเภทที่งอกอยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นไม้เนื้ออ่อน เช่น ต้นลำพู ต้นจิก ต้นไทร ต้นยาง ต้นรัก ต้นโหรง ต้นหลุมพอ ต้นน่านอง ต้นปอทะเล ต้นลำ ต้นเสม็ด ต้นหลุมปัง ต้นแสม เป็นต้น เมื่อต้นไม้ถูกตัดโค่นเพื่อสร้างประโยชน์เราจึงไม่พบร่องรอยของต่อไม้ ราก ใบในอดีต และยังมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ ตัวนิ่ม เสือปลา กวาง เก้ง หมูป่า กระรอก ตะกวด นาก ลิงหางยาว จระเข้ เป็นต้น

ตำบลบางโพธิ์มีกำนันคนแรก ชื่อพันบวง พรหมเพชร ได้เป็นกำนันเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2449 (เท่าที่สืบค้นได้) การปกครองสมัยนั้นเป็นการปกครองโดยคณะกรรมการตำบล ทางราชการได้มีการแบ่งเขตพื้นที่การปกครองให้มีรูปแบบและขอบเขตของพื้นที่ ที่เหมาะสมแก่การควบคุมดูแลโดยพิจารณาจากสภาพภูมิประเทศ ลำคลอง ลำบาง เป็นแนวเขตแบ่งพื้นที่หมู่บ้านและตำบล โดยฝั่งในบางประกอบด้วยตำบลทั้งหมด 6 ตำบล จำนวน 31 หมู่บ้านบางโพธิ์ที่ได้ชื่อบางโพธิ์นั้น เนื่องจากมีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่อยู่ปากบางและที่หน้าวัดโชติการาม มีเรื่องเล่าต่อกันมาว่าในอดีตว่า ได้ดินตรงโคนต้นมีสมบัติล้ำค่าฝังอยู่และยังไม่มีใครขุดพบต้องตีปัญหาหลายทางค้ำกลอน “บางโพธิ์มีเืองปากหนา ข้างตกหญ้าคา ข้างออกหญ้าชิง ใครคิดไม่ออก ไปถามรอกกับลิง จึงจะหาสมบัติเจอ” ปัจจุบันต้นโพธิ์ใหญ่ไม่มีอยู่แล้ว เพราะตลิ่งพังจมสูญหายไปเมื่อ 50 – 60 ปีก่อน

ตำบลบางโพธิ์มีกำนันคนแรกชื่อ พันบวง พรหมเพชร ประวัติข้อมูลของผู้นำ (กำนัน) ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีกำนันรวมทั้งสิ้น 8 คนดังต่อไปนี้

1. กำนันบวง	พรหมเพชร (ม.1)	ประมาณปี พ.ศ. 2449 - 2480
2. กำนันชู	นาททองคง (ม.3)	ประมาณปี พ.ศ. 2481 - 2499
3. กำนันชม	ศรีประดิษฐ์ (ม.4)	ประมาณปี พ.ศ.2500 - 2517
4. กำนันประมูล	กระสินธุ์ (ม.1)	ประมาณปี พ.ศ. 2518 - 2540
5. กำนันเสรี	อินทร์จันทร์ (ม.4)	ประมาณปี พ.ศ. 2541 - 2549
6. กำนันวีระ	ชุกหล่อม (ม.2)	ประมาณปี พ.ศ. 2550 - 2551
7. กำนันสุนทร	กัณหาแก้ว (ม.3)	ประมาณปี พ.ศ.2552 - 2553
8. กำนันคมกฤษ	ชิงโส (ม.1)	ประมาณปี พ.ศ.2554 - ปัจจุบัน

โดยมีเขตการปกครองรวม 5 หมู่บ้าน มีหมู่ที่ 1 บ้านบางขาม หมู่ที่ 2 บ้านท่าอิฐ หมู่ที่ 3 บ้านคลองขวาง หมู่ที่ 4 บ้านทองทราย หมู่ที่ 5 บ้านท่าพลูเถื่อน ชาวตำบลบางโพธิ์มีทั้งคนพื้นเพ

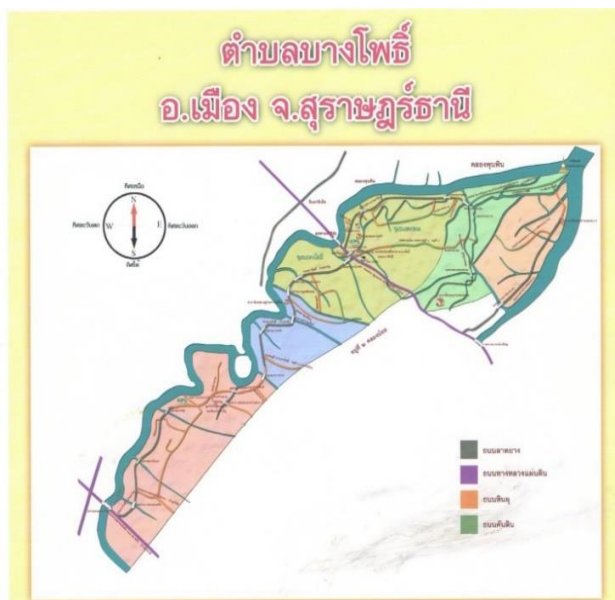
ดั้งเดิมและคนที่อพยพถิ่นฐานมาจากที่อื่น เช่น ตำบลใกล้เคียง ได้แก่ ชาวพุนพินใต้ ชาวท่าฉาง ชาวลิเล็ด ชาวบางใหญ่ เป็นต้น คนต่างจังหวัด เช่น ราชบุรี นครปฐม เป็นต้น มีประเพณีดั้งเดิม ได้แก่ การทำบุญเดือนสิบ วันจับปี๊บเดือน การสวดบาง ทำขวัญข้าว เป็นต้น อาชีพหลักของคนตำบลบางโพธิ์ คือ อาชีพทำสวนมะพร้าว สวนปาล์มน้ำมัน อาชีพรองได้แก่ การทำประมงพื้นบ้าน ประมงชายฝั่ง เลี้ยงกุ้งขาวนาไมค์ และรับจ้าง (ที่มา : ยุทธศาสตร์การพัฒนาและกรอบการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต.ในเขตจังหวัด สุราษฎร์ธานี (พ.ศ.2559 – 2563)

1.2 ที่ตั้งของหมู่บ้านและตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลบางโพธิ์ เดิมเป็นสภาตำบลบางโพธิ์ ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ได้รับประกาศจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล จากกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ตั้งอยู่ที่เลขที่ 100 หมู่ที่ 1 บ้านบางขาม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองฯ ประมาณ 10 กิโลเมตร ตำบลบางโพธิ์มีถนนทางหลวงแผ่นดินสาย 417 และทางหลวงชนบทสาย สฎ2007 ตัดผ่านตำบล สามารถเชื่อมต่อระหว่างตัวเมืองสุราษฎร์ธานีและอำเภอต่าง ๆ ประกอบกับถนนทางหลวงแผ่นดินสาย สฎ 417 เป็นเส้นทางลัดที่สามารถใช้เดินทางไปสนามบินพาณิชย์ได้อีกด้วย พื้นที่ตำบลบางโพธิ์มีเนื้อที่ทั้งหมด 13 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 8,125 ไร่

1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลบางโพธิ์ เป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงและมีน้ำทะเลหนุน สภาพพื้นที่โดยทั่วไปส่วนใหญ่เป็นคู และลำคลอง

ภาพที่ 1

ที่ตั้งของหมู่บ้านและตำบลบางโพธิ์

1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

เนื่องจากตำบลบางโพธิ์ อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงอ้างอิงข้อมูลลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสุราษฎร์ธานีคือ พื้นที่ของจังหวัดได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือปกติจะมีแหล่งกำเนิดบริเวณทะเลจีนใต้และอ่าวไทย และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย จึงมีช่วงฤดูฝนยาวนานระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมกราคม โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 21.16 องศาเซลเซียส และมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.51 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 129.59 มิลลิเมตรต่อไป

1.5 ลักษณะดิน

ลักษณะดินเป็นดินเหนียวปนทราย บางบริเวณเป็นดินเค็มและเปรี้ยว(ที่มา : ยุทธศาสตร์การพัฒนาและกรอบการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบท.ในเขตจังหวัด สุราษฎร์ธานี (พ.ศ. 2559 – 2563) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี)

1.6 สังคมและเศรษฐกิจชุมชน

ตำบลบางโพธิ์ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี เป็นตำบลหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่เป็นพื้นที่ที่เอื้อต่อการพัฒนา จากการลงพื้นที่สำรวจ พบว่าพื้นที่ในตำบลบางโพธิ์มีลักษณะภูมิประเทศและทรัพยากรพื้นที่ดินที่เพียงพอ และประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ตำบลบางโพธิ์ มีเขตการปกครองรวม 5 หมู่บ้านคือ ม.1 บ้านบางขาม ม.2 บ้านท่าอิฐ ม.3 บ้านคลองขวาง ม.4 บ้านท้องทราย ม.5 บ้านท่าพลูเถื่อน ชาวบ้านตำบลบางโพธิ์มีทั้งคนพื้นเพดั้งเดิม และคนที่อพยพถิ่นฐานมาจากที่อื่นได้แก่ ชาวพุนพินใต้ ชาวท่าฉาง ชาวลิเล็ด ชาวบางใหญ่ และบางส่วนอพยพเข้ามาจากต่างจังหวัด เช่น ราชบุรี และนครปฐม ชาวบ้านตำบลบางโพธิ์ส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนมะพร้าว สวนปาล์มน้ำมัน เลี้ยงกุ้งขาวนาไมค์ ประมงพื้นบ้าน ประมงชายฝั่ง และรับจ้างทั่วไป

วิศวกรสังคมตำบลบางโพธิ์ได้ลงพื้นที่สำรวจชุมชน เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และชาวบ้าน รวมถึงการลงพื้นที่สัมภาษณ์ชาวบ้านรายครัวเรือน ประกอบกับการประเมินศักยภาพตำบลโดยใช้เครื่องมือแบบประเมินศักยภาพตำบลรายด้าน 16 เป้าหมายที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้กำหนดขึ้น พบว่าชาวบ้านตำบลบางโพธิ์มีความเห็นตรงกันคือ ตำบลบางโพธิ์มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ทั้ง กล้วยสองน้ำทะเล ป่าชุมชน คลอง และทะเล ซึ่งปัจจุบันได้มี การใช้วัตถุดิบที่มีอยู่มาสร้างเป็นอาชีพหลัก หรือ

อาชีพเสริมอยู่แล้ว แต่ตำบลบางโพธิ์ยังขาดการแปรรูปอาหารที่มีวัตถุดิบที่เป็นพื้นถิ่นของบางโพธิ์ ที่เป็นรูปธรรม

2. กล้วยสองน้ำตำบลบางโพธิ์

2.1 ข้อมูลทั่วไปของกล้วยสองน้ำ

กล้วยสองน้ำ คือ กล้วยน้ำว้าชนิดหนึ่ง เป็นกล้วยที่เกิดขึ้นจากน้ำกร่อยและน้ำจืด ซึ่งก็คือกล้วยพันธุ์หนึ่ง พัฒนามาจากลูกผสมระหว่างกล้วยปากกับกล้วยตานี บริโภคกันอย่างแพร่หลาย ปลุกง่าย รสชาติดี สำหรับกล้วยน้ำว้าแบ่งออกเป็น 3 ชนิด ตามสีของเนื้อ คือ น้ำว้าแดง น้ำว้าขาว และน้ำว้าเหลือง คนไทยรับประทานกล้วยน้ำว้าทั้งผลสด ต้ม ปิ้ง และนำมาประกอบอาหาร นอกจากนี้ยังมีกล้วยน้ำว้าดำ ซึ่งเปลือกมีสีครั่งปนดำ แต่เนื้อมีสีขาว รสชาติอร่อยคล้ายกล้วยน้ำว้าขาว สำหรับกล้วยดิบเหมาะที่จะรับประทานผลสด เพราะเมื่อนำไปย่าง หรือต้มจะมีรสฝาด

ภาพที่ 2 : กล้วยน้ำว้า

ชื่ออื่น ๆ : กล้วยใต้ (เชียงใหม่ เชียงราย) กล้วยอ่อง (ชัยภูมิ) กล้วยตานี

ต้นกำเนิด : เอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ชื่อสามัญ : Banana, Cultivated banana

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Musa ABB CV. Kluai “Namwa”

ชื่อวงศ์ : Musaceae

ชื่อภาษาอังกฤษ : Cultivated banana

2.2 ประโยชน์ของกล้วยสองน้ำ

1) รักษาโรคกระเพาะอาหารได้ เพราะในกล้วยน้ำว้ามีสารแทนนิน สามารถช่วยรักษาอาการท้องเสียแบบไม่รุนแรงได้ ทั้งยังช่วยแก้ท้องผูกได้ด้วย สำหรับผู้ที่เป็โรคกระเพาะหรือกระเพาะอักเสบ การรับประทานกล้วยบ่อย ๆ จะช่วยรักษาแผลในลำไส้เรื้อรัง เพราะกล้วยมีสภาพเป็นกลาง ทำให้ไม่ระคายเคืองในผนังลำไส้และกระเพาะอาหาร

- 2) ช่วยระงับกลิ่นปาก เพียงเรารับประทานกล้วยน้ำว้าหลังตื่นนอนทันที แล้วค่อยแปรงฟัน จะสามารถช่วยลดกลิ่นปากลงได้
- 3) ช่วยบรรเทาอาการเจ็บคอ ลองรับประทานกล้วยน้ำว้าวันละ 5 - 6 ผล จะช่วยให้อาการระคายเคืองคอลดน้อยลง
- 4) มีแคลเซียมสูง และจะดูดซึมเร็วมากขึ้นเมื่อถูกความร้อน การรับประทานกล้วยบวชชีและกล้วยปั่นจะได้ประโยชน์มากขึ้น
- 5) ช่วยควบคุมอุณหภูมิในร่างกายให้เป็นปกติ
- 6) ช่วยเพิ่มพลังให้แก่สมอง เพราะมีสารที่ทำให้เกิดสมาธิและตื่นตัวตลอดเวลา
- 7) มีสารต่อต้านอนุมูลอิสระ ช่วยชะลอความแก่ชรา คนที่รับประทานกล้วยน้ำว้าเป็นประจำจึงยังดูอ่อนกว่าวัย
- 8) ช่วยในการลดความอ้วน ช่วยปรับระดับน้ำตาลในเลือด ช่วยลดอาการอยากกินของจุบจิบลงได้
- 9) ช่วยลดอาการนอนไม่หลับ ลดอาการหงุดหงิดยามเช้า และช่วยลดอาการหงุดหงิดของผู้หญิงในช่วงมีประจำเดือน นอกจากนั้นยังช่วยรักษาโรคซึมเศร้า ความเครียดได้ด้วย เพราะกล้วยมีโปรตีนชนิดหนึ่งที่เรียกว่า ทริปโตเฟน (Tryptophan) ซึ่งช่วยในการผลิตสารเซโรโทนิน (Serotonin) หรือ ฮอรโมนแห่งความสุข จึงช่วยผ่อนคลายอารมณ์ได้ดี
- 10) ช่วยลดอาการเมาค้างได้ ช่วยชดเชยน้ำตาลที่ร่างกายขาดไปในขณะดื่มแอลกอฮอล์
- 11) ตัวช่วยสำคัญสำหรับผู้ที่ต้องการเลิกสูบบุหรี่ เพราะในกล้วยมีวิตามินเอ บี 6 บี 12 ซี โฟแทสเซียม และแมกนีเซียม ช่วยให้ร่างกายฟื้นตัวได้เร็วจากการเลิกนิโคติน
- 12) ช่วยรักษาอาการท้องผูก เพราะมีเส้นใยและกากอาหาร ช่วยให้ระบบขับถ่ายเป็นปกติ
- 13) ช่วยบรรเทาอาการริดสีดวงทวาร หรือในขณะขับถ่ายแล้วมีเลือดออกมา ช่วยลดอาการเสียดท้อง ลดกรดในกระเพาะ เมื่อรับประทานกล้วยจะทำให้รู้สึกดีขึ้น
- 14) ช่วยรักษาโรคโลหิตจาง เพราะในกล้วยมีธาตุเหล็กสูง จึงช่วยในการผลิตฮีโมโกลบินในเลือด เพื่อรักษาภาวะโลหิตจางหรือผู้ที่อยู่ในสภาวะขาดกำลัง
- 15) ช่วยรักษาโรคความดันโลหิตสูง หรือเส้นเลือดฝอยแตกได้ ช่วยลดโอกาสเสี่ยงของการเกิดเส้นโลหิตแตก

2.3 ปัญหาที่เกิดขึ้น

เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาด Covid-19 ทำให้ไม่สามารถส่งออกผลผลิตได้จึงส่งผลทำให้ราคาของกล้วยสื่อน้ำมีราคาตกต่ำลง ชาวบ้านขาดรายได้หรือมีรายได้ลดลงไม่พอสำหรับการใช้จ่ายภายในครัวเรือน

3. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพท้องถิ่นในการแปรรูปผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่ากล้วยสื่อน้ำ ตำบลบางโพธิ์ อำเภอมะนัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทีมวิศวกรสังคมตำบลบางโพธิ์ได้เห็นถึงปัญหาราคาของกล้วยตกต่ำ ทำให้ทางวิศวกรสังคมตำบลบางโพธิ์ได้เสนอโครงการ การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชนในการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่ากล้วยสื่อน้ำตำบลบางโพธิ์ อำเภอมะนัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างสัมมาชีพการทำกล้วยฉาบปรุงรส

3.1 วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างสัมมาชีพการทำกล้วยฉาบปรุงรสให้กับชาวบ้านในชุมชนบางโพธิ์

3.2 เป้าหมาย

1. เป้าหมายเชิงปริมาณ ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 20 คน
2. เป้าหมายเชิงคุณภาพ ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถทำกล้วยฉาบปรุงรสได้

3.3 วิธีดำเนินงาน

- จัดเตรียมกิจกรรม
- สรรวจผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการ
- เขียนโครงการ
- ติดต่อประสานงานพื้นที่ตำบลบางโพธิ์ เรื่องการขออนุญาตจัดกิจกรรม
- ขออนุมัติโครงการ
- แจ้งประชาสัมพันธ์โครงการ

3.4 ดำเนินกิจกรรม

- จัดกิจกรรมสร้างสัมมาชีพการทำกล้วยฉาบปรุงรส โดยเป็นการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างสัมมาชีพการทำกล้วยฉาบปรุงรสให้กับชาวบ้านในชุมชน ซึ่งวิทยากรเป็นผู้บรรยาย พร้อมกับการสาธิตการทำกล้วยฉาบปรุงรสให้กับชาวบ้านในชุมชน โดยมีรายละเอียดการทำ ดังภาพ

BANG PHO BANANA CHIPS

กล้วยฉาบบางโพธิ์

กล้วยฉาบบางโพธิ์

ส่วนผสม กล้วยฉาบอบเนย

กล้วยน้ำว้าดิบ	1 หวี
น้ำมันใส	(สำหรับแช่กล้วย)
น้ำมันพืช	(สำหรับทอด)
น้ำเปล่า	5 ช้อนโต๊ะ
น้ำตาลทราย	1 กล้วย
เนยสดเค็ม	1 ช้อนโต๊ะ

วิธีทำกล้วยฉาบอบเนย

1. ปอกเปลือกกล้วยแล้วฝานตามความยาว นำไปแช่น้ำมันใส ประมาณ 15 นาที เพื่อให้ยางกล้วยออกมา
2. ตั้งกระทะใช้ไฟปานกลาง ใส่ น้ำมันพืชลงไปกะพอให้ท่วมกล้วย ใส่ กล้วยลงไปทอดจนสุกเหลืองกรอบ ตักขึ้นสะเด็ดน้ำมันและพักบนตะแกรง
3. ใส่น้ำกับน้ำตาลทรายลงในกระทะ เคี่ยวจนน้ำตาลละลายและเหนียวขึ้น ใส่ เนยเค็มลงไป คนให้เข้ากัน ปรับไฟให้อ่อนสุด เทกล้วยทอดกรอบลงไป คลุกจนเข้ากัน ปิดไฟ พักไว้จนเย็นนำใส่ ภาชนะปิดอย่าให้อากาศเข้า

วิสาหกิจสังคมบางโพธิ์ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 3 : รายละเอียดการทำกล้วยฉาบปรุงรส

3.5 ประเมินผลโครงการ

- ทำแบบประเมินผลโครงการ
- สรุปโครงการ

สรุป

ตำบลบางโพธิ์ มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์และทุนทางสังคมที่หลากหลายในท้องถิ่น เช่น กล้วยสองน้ำ ทะเล ป่าชุมชน คลอง และทะเล แต่ยังชุมชนยังดิ้นรนในท้องถิ่นเพื่อให้สร้างมูลค่าเพิ่มยังไม่ได้ ดังนั้น ทีมวิศวะสังคมตำบลบางโพธิ์และชุมชนได้ระดมความคิดเห็น เพื่อดึงทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน โดยได้หยิบยกปัญหาาราคาของกล้วยตกต่ำ เพื่อที่จะพัฒนาในการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่ากล้วยสองน้ำตำบลบางโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ โดยการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างสัมมาชีพการทำกล้วยฉาบปรุงรสและส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์นี้เป็นสินค้าส่งออกของชุมชนต่อไปในอนาคต

องค์ความรู้ใหม่

ตำบลบางโพธิ์เป็นตำบลที่มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ เช่น กล้วยสองน้ำ ทะเล ป่าชุมชน คลอง และทะเล ซึ่งปัจจุบันได้มีการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่มาสร้างเป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริมอยู่แล้ว แต่ตำบลบางโพธิ์ยังขาดการแปรรูปอาหารที่มีวัตถุดิบที่เป็นพื้นถิ่นของบางโพธิ์ที่เป็นรูปธรรม ดังนั้นทางวิศวกรสังคมจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าให้กับชาวบ้านในชุมชน โดยได้มีแนวคิดที่จะพัฒนากล้วยสองน้ำที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งการเพิ่มมูลค่าที่ทางวิศวกรสังคมได้คิดไว้ คือ การเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าโดยการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างสัมมาชีพการทำกล้วยฉาบปรุงรสและส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์นี้เป็นสินค้าส่งออกของชุมชนต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กองแผนและงบประมาณอบจ.สุราษฎร์ธานี. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและกรอบการประสาน

แผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบท.ในเขตจังหวัด สุราษฎร์ธานี (พ.ศ. 2559 – 2563)

[ออนไลน์]. 2563. แหล่งที่มา : <http://www.suratpao.go.th/planning/>

[service/?cate=2&keyword](http://www.suratpao.go.th/planning/service/?cate=2&keyword) [14 กรกฎาคม 2562]

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ [ออนไลน์]. 2561,

แหล่งที่มา : <https://www.nesdc.go.th/download>

document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf [14 กรกฎาคม 2562]

Puechkaset. กล้วยน้ำว่า สรรพคุณ และการปลูกกล้วยน้ำว่า [ออนไลน์]. 2014, แหล่งที่มา :

<https://puechkaset.com/กล้วยน้ำว่า> [14 กรกฎาคม 2562]